DEO. OPT. MAX. VNI ET TRINO, VIRGINI DEIPARÆ, ET SANCTO LVCÆ ORTHODOXORVM MEDICORVM PATRONO.

1151

QVÆSTIO MEDICA

QVODLIBETARIIS DISPVTATIONIBVS MANE DISCVTIENDA,

IN SCHOLIS MEDICORVM, DIE IOVIS XVII. IANVARII.

M. CAROLO LE BRETON, Doctore Medico, Moderatore.

An febri fluente aluo venæ ſectio?

SANGVIS eſt apparatus vtilis alendo corpori, non ceſſant venæ illum excoquere & augere, niſi cum plenæ ipſo & nimium diſtentæ non difflantur, tum amiſſa naturali temperie, onere graues & imbecillæ non modo illum non perficiunt, ſed nec vindicant à putredine. Sic ſanguis natiunm decus exuit, ſic fit corpori inutilis & qui fuerat ſanitatis parens tandem fit cauſa morbi. Nec dum tamen morbus emicat niſi cum venarum intemperies ſimilem inuſſit viſceribus, cujus vi prauorum ſuccorum colluuies ſuccreſcens & ab infarctu conflagrans in venas immigrat: ſic morbi per partes geniti toti repente prodeunt leues, acuti, mites, maligni, ſimplices & impliciti ex varia putreſcentium excrementorum conditione, vt ab eorumdem diuerſo motu alia ſtatim initio morbi apparent ſymptomata & alia etiam grauiora in progreſſu ſubnaſcuntur. In hunc morbi vel cujuſque humoris motum acriter animum intendat medicus, quam ſit præceps vel lentus, vt pari modo & apto tempore depromat remedia. In primis ne cunctetur præſentiſſima decernere in omnibus acutis neue putet vllum ſeligi poſſe venæ ſectione promptius aut validius quo poſſit morbos iſtos ſimul & eorum ſymptomata velut vno ariete demoliri.

LEVIORES morbos natura ſanat jejunio & pepaſmo. Interdum acutos profuſa excretione ſanguinis per nares, vterum & anum, in his ad naturæ imitationem ſua conſilia dirigens ars medica ſanguinem ſectâ venâ haurire nuſquam metuit neque illam à propoſito dimouent oborta ſymptomata quæ ſagaci conjectura deprehendit ab iiſdem cum morbo cauſis prouenisſe. quocumque modo ſæuiant illa, & ægrum fatigent modo non prorſus collapſis viribus properabit naturam onere oppreſſam & debilitatam ſubleuare miſſo ſanguine. In cardiogmo & cholera morbo empiricus confugit ad confectiones theriacales & cardiacas incaſſum vel etiam majore damno ſeu eas propinet ſeu tantum admoueat: tu ſtatim atque acceſſeris ad ægrum ſi morbum agnoſcis etſi pulſum exilem vix percipias fidens animi venam tunde, ſic moribundo ſimilem ad vitam reuocabis præter ſpem omnium. Id audere medicos longus artis vſus docuit, & prægnantes quoque plethora vel acuto morbo laborantes ſecta pluries vena multo tutius quam amuleto ab aborſu vindicare. Ipſa natura in omni ſanguinis profluuio ſponte ducto ferme medici opem efflagitat & ſæpiſſime in menſtruis mulierum, vt ſi parcius fluant magis prouocentur & vbi modum non ſeruant nec fluendi finem faciunt vt inhibeantur ſanguine in diuerſum deducto. Itaque apage futilem Arabum opinionem ſubinde nobis increpantium ſanguinem frænum eſſe bilis quaſi vero bilis non eſſet incendii ſtimulus, & ſanguine educto, ipſa quoque non educeretur.

SANGVIS ſuaui & humido calore ſe fouet ſeque tuetur ab omni vitio immunem quandiu libera eſt tranſpiratio per ſpiracula toto corpore ſparſa, ſin vero calorem ſuum ſinat ab alieno corripi & ſuperari incipit putreſcere. Calor omnis alienus in nobis tralatitius eſt ab excrementis quæ majoribus admiſſa venis & arteriis ſi fumo ſuo vel fuligine cor percellant producitur febris morbus totius corporis plerumque acutus ſcilicet cum ſe putredini adjicit immodicus feruor vſtionis vel ebullitionis. Is feruor nihil aliud eſt quam motus ſanguinis aſſiduus vehemens celer à calore bilis excrementitiæ vel ichoris corrupti: illa ab æſtuante cyſti genita, hic vero à liene fermentato ſecretus vbi alteruter vel vterque ſeſe effundunt in venas feruorem illum addunt ſanguini; tum naturale ſerum ebulliens facile ſe ab eo exoluit nec multo poſt ſanguis ipſe à reliquis humoribus congenitis ſecernitur, interdum ruptis fibris liquitur in ſaniem verſus, vel à bile torrida exardeſcens diſſipato ſero aduritur & ἄκρητος ſaturato rubore ſplendet. Ab vtriſque cum putredo ad ſummum venit fiunt malignæ febres, ſine illo putredinis exceſſu ardentes dolore capitis & delirio ſtipatæ. Sed tenuis & aquoſus ſanguis vt plurimum febres parit quas infeſtant comata & fluxio omnis generis, quæ plurima venit cum bilioſa & ſeroſa venarum illuuies orgaſmo efferæ feruntur nec jam ſe continent earum alueo. Tum enim laxatis humido impluuio venularum oſculis torrentis in morem rupto obice prorumpunt & varias corporis partes inundant nempe habitum corporis vel caua viſcerum at ſæpiſſime in hepar & inteſtina vnde frequens aduenit febribus alui profluuium.

HVIVS profluuij in febribus cauſæ ſunt, critici quidem naturæ robur & excrementa quæ quanquam plurima ſint, mitia tamen & inflammationis expertia. Symptomatici vero cauſa eſt vis morbi & feritas humoris qui naturam proritat ad excretionem. Eſt ne inſuper innata corporis particulis facultas ab ipſis diuerſa qua viciſſim vna poſt aliam bilem & ſerum acres ſuccos ne ſe lædant pro ſe quæque ſumma vi depellant? An potius innata bili mobilitas adaugetur creſcente morbo, quo tempore plurima vndique ſuccenditur fuligo. Sane Rheumatiſmi hujus tam citato motu oberrantis hæc vna cauſa potior mihi viſa eſt æſtus & fermentatio ſanguinis bile & ſero conſperſi. Perſpectum eſt omnibus, febris & ſeri bilioſi mutuam eſſe generationem, hoc indicio quod incremento febris vel redeunte paroxyſmo ſtatis periodis ſæpiſſime aluus profluat ſeroſis & bilioſis. Quis dubitet tum temporis efferueſcere bilem, & ſerum à ſanguine ſecerni, deſpumare, eructari à venulis & tandem ex habitu corporis refluere ad hepar & venas meſaraicas qui foci ſunt febrium præcipui in quibus aſſidue cuduntur & conduntur feruida illa excrementa fomites febrium pariter atque profluuiorum. Pro certo habeo nullum fieri noſtro in corpore humorum transfluxum ſeu tranſitum à parte in partem qui par ſit fluxioni concitandæ quin prius exoriatur feruor in ſanguine, ſed vt nullus feruor ſine febre micat noſtro in corpore ita nulla in ægris ſine febre & feruore oritur inſignis excretio neque ipſum alui profluuium; nam vel criticum præuertit critica perturbatio qui feruor quidam eſt. Hoc vero criticum profluuium ſoli naturæ committendum eſt, ſymptomaticum vero artis opem repoſcit.

FEBRICITANTEM ſi profluuium alui fatiget & debilitet eo maturius de illo ſiſtendo cogitet medicus quo propius periculo. In id ars nulla eſt venæ ſectione promptior aut tutior: hæc vtrique ſcopo conſulit vna & eadem opera febrilem feruorem compeſcens ſimulque alui profluuium. Cum natura geminam vacuationem recuſet ſi fluant in aluum ſanguis, ſerum, aut bilis, aperta cubiti vena momento reuellet & quidem ſine periculo refluxus qui imminet à remediis aſtringentibus. Sanguinem mittere nullus renuit medicus in hæmorrhagia profuſa, immoderatis menſtruis vel hæmorrhoidibus vel in dyſenteria, cur in diarrhæa præſertim cum febre? quo in caſu multo major inſtat neceſſitas ſanguinem mittendi: Id agere nos vetant medicaſtri, hunc illis metum intulit textus Galeni male intellectus, quæ hallucinatio multa hominum millia peſſundedit. At ſaltem inſpicerent naturæ ſolertiam & quanta virium ſuarum fiducia cauſarios vtriuſque ſexus à morbis quamplurimis & ab ipſa morte redimat profuſo vbertim ſanguine per hæmorrhagiam, vteri effluuia & dictas hæmorrhoidas toto vitæ decurſu fluentes & per dyſenteriam quod ſæpius viſum in mutilis. Eſt crede mihi reſtibilis fæcunditas progignendi ſanguinis in humido partium ſolidarum & viſcerum. Hic conditur opulentum tuendæ vitæ penu non in venarum ſanguine qui tantum futurus eſt nutritius, nec dum nutrit. Eductam è venis ſaniem puri vel albo glutino ſimilem ſanguinem eſſe putas, verius dicam ego chylum eſſe indigeſtum aut pallidam bilem recocto mixtam phlegmati, an hæc ſint nutriendo? His refici ſuſtineant viſcera? Imo effundi è venis antequam impuritate ſua noceant. Id circo amant impura corpora iterato perſæpe neoteriſmo recreari per epaphæreſin quæ ratio eſt nouandi corporis tutiſſima cum vires non demoliatur ſed inſtauret conferente ad id ſucci melioris adjectione: ſic vbi febricitantes pleonexiâ ſeroſâ vel bilioſâ laborant niſi fiant alternis partita vacuatio & additio perſeuerabit febris & vna alui Rheumatiſmus.

Ergo febri fluente aluo venæ ſectio.

DOMINI DOCTORES DISPVTATVRI.

M. Robertus Patin.	*M. Ioannes Armandus de Mauuilain.*	*M. Antonius Charpentier.*
M. Michaël de la Vigne.	*M. Bertinus Dieuxiuoye.*	*M. Franciſcus Pijart.*
M. Petrus Perreau.	*M. Stephanus Bachot.*	*M. Franciſcus Boujonnier.*

Proponebat Lutetiæ PETRVS LEGIER Pariſinus, A. R. S. H. M. DC. LXIV.